

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike®

VERKSAMHETEN ÅR 2011

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Vinne å är en av de mindre åarna i Vattenriket. Ån är starkt påverkad av det omgivande jordbrukslandskapet. Foto: Patrik Olofsson

Ett biosfärområde är ett modellområde som kombinerar bevarande och utveckling. Biosfärområden finns över hela världen. Det är FN-organet Unesco som utser dem. Kristianstads Vattenrike har varit ett biosfärområde sedan 2005.

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike omfattar nedre Helgeåns avrinningsområde, från skogen ut i Hanöbukten och med våtmarksområdet och staden Kristianstad i centrum.

Omfattning: Större delen av Kristianstads kommun.

Total yta: 104 375 ha.

Land- och insjöareal: 90 515 ha.

Marin areal: 13 860 ha.

(Hela kommunen, landareal: 134 620 ha).

Befolkning: 75 000 invånare totalt, varav 35 000 i centralorten Kristianstad.

(Hela kommunen 80 000 invånare).

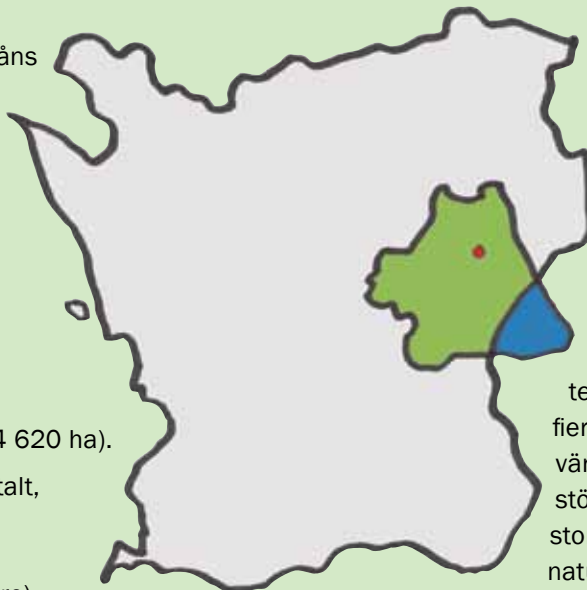
Skyddsvärda arter: I Vattenriket finns minst 700 nationellt rödlistade växt- och djurarter, vilket är många jämfört med andra områden i Sverige. Av Skånes rödlistade arter förekommer 30 procent i Biosfärområdet. I våtmarksområdet finns 120-130 regelbundet häckande

fågelarter och ca 260 observerade. Minst 38 fiskarter har fångats i områdets sjö- och åsystem. Bland de drygt 30 sötvattenslekande arterna finns till exempel mal och grönling.

Utvecklingsprojekt: I området pågår många olika projekt bl a biogasprojektet med stadsbussarna. I anslutning till våtmarkerna bedrivs verksamheter inom ekoturism och utveckling av produkter från strandängarna. På en golfbana i de sandiga odlingsmarkerna utvecklas biologiska och rekreativa värden hand i hand.

Landskapsteman: Tio landskapsteman med stora värden har identifierats i Biosfärområdet. Här finns värdefulla våtmarksmiljöer, varav större delen är ett Ramsarområde, stora sandiga områden med höga naturvärden, internationellt framlyfta skogsmiljöer och unika rinnande vattenmiljöer.

Inom området finns många naturreservat och Natura 2000-områden. Framöver kommer arbetet successivt att omfatta alla landskapsteman under ledorden: *Bra för natur och människa!*

Året som gått, 2011

Första året med naturum blev en besökssuccé och ute i Vattenriket engageras fler och fler i olika biosfärprojekt.

För den breda allmänheten är det naturum som fångat den mesta uppmärksamheten i Vattenriket under året som gått. Besöksräknaren i naturums entré visade 160 000 besökare på ettårsdagen av öppnandet. Naturum Vattenriket blev det klart mest besökta naturumet i Sverige.

När vi projekterade naturum var syftet att det skulle bli porten till Vattenriket och en samlingsplats för aktörer, som arbetar i området enligt Unescos tre biosfärfunktioner: **bevara, utveckla och stödja**.

Utplanteringen av 4000 ålyngel vid naturum kan exemplifiera flera av dessa funktioner. Här hjälper vi till att **bevara** ålen genom utplantering tillsammans med myndigheter och ålfiskare. Ålfiskarna samlar in pengar till Ålfonden bland annat vid ålagillen. Man tar ett ansvar för sitt uttag av ekosystemkapitalet. Man har **utvecklat** sitt ålkoncept i en mer hållbar riktning. För att många lätt skulle kunna vara med släppte vi en del av ålynglen vid naturum. Ett bra sätt att **stödja** information och utbildning på ett upplevelserikt sätt.

Konferensen om strandängsvadarna samt den årliga forskarkonferensen "Biosfär 2011" är också exempel på hur Unesco vill att man **stödjer** forskning och utbildning.

För vandrare på Linnérundan är naturum porten ut i Vattenrikets närområde. Linnérundan har fått en helt ny dimension genom de tio platserna med ljudfiler. Vid Lillö kan man nu med hjälp av sin smartphone lyssna till både kanonmuller och förre museichefen Torsten Anderssons livfulla berättelse

om hur han ledde utgrävningarna av borgruinen för mer än 70 år sedan.

Arbetet med att **bevara** och hållbart nyttja och **utveckla** de sandiga odlingsmarkerna vid Åhus, Horna och Ripa fortsätter. Ett mycket uppmärksammat arbetssätt används där lantbrukare, golfare, väghållare, forskare med flera deltar i olika projekt. När Kristianstads Golfklubbs bana i Åhus blev internationellt miljöcertifierad den 13 juni, visade vi tillsammans att det går att **bevara** och **utveckla** ekologiska värden och samtidigt nyttja dessa på ett hållbart sätt.

Vinne å, med källflöden i Hässleholms kommun, är ett kraftigt påverkat vattendrag i Vattenriket. Ett stort projekt för att försöka skapa god ekologisk status för ån har satts igång med konkreta delprojekt. Det är Vattenriket och Miljö- och hälsoskyddskontoret i Kristianstads kommun och Hässleholms kommun som driver projektet tillsammans med engagerade privata markägare.

För varje år som går blir vi fler och fler som ser att det går att bedriva hållbar utveckling i Vattenriket. Inte bara tala om det utan verkligen omsätta det i praktiken.

Sven-Erik Magnusson

Sven-Erik Magnusson
Chef Biosfärkontoret
Koordinator Biosfärområde
Kristianstads Vattenrike

Väderåret 2011

Väderåret 2011 blev åter mera normalt än det dramtiska 2010. Våren blev varm, sommaren regnig och vintern mild.

Den stränga kylan kom av sig precis kring nyår och snötäcket som legat sedan före första advent började smälta undan. Snötäckt mark betyder kall vinter och sen vår. Nu blev istället våren ganska normal med inledningsvis milda västvindar under februari. Den 7:de februari drabbade stormen Berta sydsverige och det blåste faktiskt nästan stormvindar - 24,1 m/s - även över Kristianstad. Detta är de starkaste vindar vi uppmätt sedan vi började mätningarna 1998, med undantag naturligtvis av decemberstormen 1999 och Gudrun den 8/1 2005.

Medeltemperaturen i april blev hela 10 grader, vilket är rekord för denna månad på Väder online, och våren gick snabbt över i försommar. I mitten av maj började sedan regnet.

Det fanns fina perioder under sommaren, till exempel i

början av juni, men de var korta och få. Högsommarvädret etablerade sig aldrig och temperaturen kom inte någon gång upp i 30 grader. Det regnade ofta och mycket.

Sommaren blev omärkligt till en mild och regnig höst. Den riktiga vinterkylan infann sig aldrig. Det var plusgrader nästan hela december och månadsmedeltemperaturen blev 4,1 grader; hela 9 grader högre än december 2010!

Naturums första år

Besökssiffrorna överträffade alla förväntningar

Naturum Vattenrikets första år blev ett framgångsrikt år. Inte mindre än 149 000 personer från 108 länder besökte naturum under 2011. Det är fler besökare än något annat av landets 29 naturum. Den spännande arkitekturen, läget mitt i Vattenriket – mitt i Kristianstad, det trevliga kaféet och de många program-punkterna fick ett fantastiskt gensvar hos besökarna.

FOTO: KARIN MAGNÖRN

Flera nomineringar till huset och verksamheten

Huset, läget och innehållet. Nomineringar och utmärkelser regnade över naturum Vattenriket. Från lokaltidningarnas kultur- och nöjespris och bästa utflyktsmål till en världsomspännande arkitekttävling.

I World Architecture festival i Barcelona fanns naturum med bland de åtta nominerade i klassen utställningsbyggnader.

I Norra Skåne och Skånska dagbladet fanns Vattenriket och naturum med bland tio nominerade utflyktsmål som tävlade om att bli årets Skånska smultronställe.

Naturum fick genklang också utanför den gröna sfären. Kristianstadsbladet nominerade naturum till årets kultur- och nöjespris. Juryn menade att naturum Vattenriket gett naturen och kulturen ett nytt attraktivt rum för kunskap och umgänge.

Program med bredd

Målet var att skapa en mötesplats för Vattenriket där alla åldrar och smaker skulle hitta något som passade just dem. Under året som gått erbjöd naturum erbjudit ett varierat program med örnar, skog, tranor, strandängar, klimat och forskning i fokus i allt från föredrag och familjeaktiviteter till författarbesök och konserter. Totalt deltog 22 000 besökare i guidningar, programpunkter och pedagogisk verksamhet kring någon av årets 425 programpunkter.

FOTO: ÅSA PEARCE

FOTO: ANNA MATTISSON

Världskartan fylldes snabbt med nålar

Människor från världens alla hörn besökte naturum Vattenriket. Nålar sattes i 108 av kartans länder under Världsscoutjamboreen. Flera lyriska citat hamnade i gästboken. "Tack för besöget. Det er det flotteste hus vi sett", skrev till exempel Kirsten och Erik, från Danmark.

FOTO: KARIN MAGTORN

På naturum fick skolor inspiration

Naturum Vattenrikets pedagog Sam Peterson tog emot 83 skolklasser under året. Elever och lärare fördjupade sig kring Vattenrikets natur- och kulturhistoriska värden och blev inspirerade till att ge sig ut och undersöka områdets mångfald av växter, djur och landskap.

Syftet med naturums pedagogiska verksamhet är dels att lyfta fram Vattenrikets värden och det Biosfäriska arbetet, dels att utveckla pedagogernas verksamhet.

Värdefull sand

Kristianstadsslättens sandiga odlingsmarker brukades förr med ett vandrande småskaligt åkerbruk. Markerna var så magra att de endast kunde odlas upp med flera års mellanrum. Där emellan fick de ligga i träda för att samla näring och betas av boskap. Åkerbruket har gett ett varierat landskap med omväxlande åker, betesmark, träda och områden med blottad sand, vilket skapat förutsättningar för ett mycket speciellt växt- och djurliv.

Sandmarkernas växtlighet varierar beroende på markens kalkhalt, näringsinnehåll och hur den används. På mark som ligger i träda skiftar växtligheten karaktär med tiden från glesvuxna fält med sandvita, till lysande blåeldshav och färgsprakande blomsterängar.

För att behålla den biologiska mångfalden i landskapet behövs många olika sorters sandiga miljöer. Under året som gått gjorde Vattenriket flera insatser i landskapet för att hjälpa markernas sällsynta växter och djur att trivas.

Golfklubbens miljöarbete godkänt

2011 fick Kristianstads golfklubb i Åhus den internationella certifieringen Golf Environment Organisation (GEO). Vattenriket har varit mycket delaktiga i certifieringsarbetet. När golfklubben ville köpa mark av kommunen i början av 2000-talet var det en förutsättning för försäljning att klubben skulle arbeta enligt det internationella miljöprogrammet. Nu har klubben uppnått det första målet, att bli miljöcertifierad.

Certifieringen kan inspirera andra att arbeta med miljön för att få till en bra golfbana, som samtidigt är ett rekreationsområde med höga naturvärden.

Miljöarbetet startade när den nya banan byggdes enligt skotska förebilder. Det innebär att Åhus västra är anlagd för att minimera behovet av vatten, gödning och bekämpningsmedel. Idealet är en bana som är mer "golden" än "grön" i färgen.

Vattenrikets arbete i nordisk guide om multifunktionella golfbanor

Vattenrikets samarbete med Kristianstads golfklubb i Åhus finns med i en ny guide för multifunktionella golfbanor. Guiden beskriver hur golfklubbar kan arbeta med samverkan, tillgänglighet, biologisk mångfald och naturvärden. Den innehåller exempel från Danmark, Island, Norge och Sverige. Vattenrikets ekolog Carina Wettemark skrev avsnittet om biologisk mångfald och om samarbetet med Kristianstads

Golfklubb i Åhus.

Arbetet med multifunktionella golfbanor går ut på att göra golfbanor tillgängliga för fler än golfare, visa hur området kan användas i undervisning och lyfta fram områdets kultur- och naturvärden. Guiden heter "Multifunktionella golfanläggningar – en oanvänd resurs? En idé och exempelsamling".

Sp

FOTO: CARINA WETTEMARK

Flaggan hissades som en symbol för att K&K är miljöcertifierad enligt GEO.

FOTO: SVEN-ERIK MAGNUSSON

utsädd av vädcklint vid infarten till vä.

Spenslig och ovanlig art fick hjälp att trivas

På ett enda ställe i landet växer sandnöreln: I en betesmark vid Lyngsjö. I vägrenen intill fick den lilla spensliga blomman hjälp att sprida sina frön.

Sandnörel är en anspråkslös ettårig växt som trivs i sandig och kalkrik mark med gles vegetation. Det är också en extremt sällsynt växt. Eftersom sandnörel är så liten flyger fröna inte långt, vilket gör att den är beroende av regelbundna markstörningar i dess omedelbara närhet. Vattenriket startade i ett projekt som ska underlätta för sandnöreln att sprida sig. På ett 25 meter långt område i vägrenen skrapades mossan bort. På en lika stor yta räfsade i marken för att skapa luckor i växtligheten. Arbetet utfördes inom ramen för Länsstyrelsens åtgärdsprogram för bevarande av sandnörel.

Forskare studerade effekten av bränning

Vattenriket samarbetar med flera olika forskare som bedriver forskning i området. Tim Schnoor och Anja Ödman från Lunds universitet naturvårdsbrände på Ripa sandar. Effekterna kommer att följas upp av universitetet.

Vilda blommornas dag i Åhus – landets mest välbesökta

Drygt 75 personer deltog i vandringen på Kristianstads Golfklubb i Åhus vid årets "De vilda blommornas dag". Det var flest i landet! Botanisten Kjell-Arne Olsson och Vattenrikets ekolog Carina Wettemark berättade om de sandiga markernas säregna växter på golfbanan Åhus Västra och längs med Sännastigen. Utemuseum Sännarna besöktes också. Vandringen var ett samarrangemang med golfklubben, Naturskyddsföreningen, Lunds Botaniska Förening, Svenska Botaniska Föreningen och Vattenriket.

Vädcklint ska rädda stortapetserarbetet

Vattenriket, Trafikverket och länsstyrelsen i Skåne fick pengar från Region Skånes miljövårdsfond för att rädda det hotade stortapetserarbetet. Bland annat såddes vädcklint in längs med vägar i Kristianstads kommun.

På 1950- och 60-talet var stortapetserarbetet en ganska vanlig art, särskilt i nordöstra Skånes blomrika, torra och varma kusttrakter. I dag håller den på att försvinna. Ett skäl är att vädcklinten, stortapetserarbetets huvudföda, försvunnit när marker odlats upp, vuxit igen eller bebyggts.

Under 2011 startade Biosfärkontoret ett projekt som ska återskapa sandiga marker där vädcklinten trivs. På fem olika ställen brände plöjde, och røjde man samt sådde in och planterade vädcklint. Insatserna gjordes i första hand för att rädda stortapetserarbetet, men även en rad andra insekter får en bättre livsmiljö.

FOTO: CARINA WETTEMARK

Bra grogrund för sandnöreln skrapades fram vid Lyngsjö.

FOTO: PÅL-AXEL OLSSON

Forskare från Lunds universitet naturvårdsbrände på Ripa sandar.

FOTO: CLAES G. BENGTSSON

Glada deltagare vid floravandringen på KGKS golfbanor och Sännarna.

Våtmarker vid Vinne å ska förbättra Hanöbukten

Kristianstads kommun beviljades drygt sex miljoner kronor till lokala vattenvårdsprojekt, LOVA. Projektet kring Vinne å ska minska näringsutsläppet i Hanöbukten och samtidigt skapa bättre förhållanden för djurlivet i ån.

I dag transporterar Vinneån stora mängder fosfor och kväve som är negativt för både ån och havet. Vattenriket och miljö- och hälsoskyddskontoret startade ett nytt projekt ska minska näringsläckaget och förbättra vattenkvaliteten i Hanöbukten.

Att anlägga våtmarker är ett sätt att minska de höga halterna näring i vattnet. Några våtmarker kan även konstrueras så att en del av vattnet kan användas till bevattning. På så sätt hushåller man med både vatten och näringsämnen.

Skyddszoner längs ån är viktiga för ett rikt djurliv i vattendraget. Träden bidrar med både skugga och mat till bottendjuren. Dessutom binder trädens rötter strandbrinken, vilket minskar erosionen. För att återskapa lekplatser

för öring och andra fiskarter behöver man lägga ut sten och grus på lämpliga platser. Detta gynnar även den tjockskaliga målarmusslan som har rapporterats från Vinne å. Flera av dessa åtgärder påbörjades under år 2011.

Målsättningen är att 50 ha våtmarker skall skapas på strategiska platser längs Vinneå. Ett exempel på våtmark är den som började grävas vid Adinal. Våtmarkerna blir en fosfor- och kvävefälla som minskar näringsläckaget till Helge å och Östersjön samtidigt som det ökar den biologiska mångfalden.

LOVA - Lokala Vattenvårdsåtgärder

- Bidrag från regeringen sedan 2009. Kommuner och ideella organisationer ansöker om LOVA-bidrag hos länsstyrelsen.
- Vinneå-projektet fick det enskilt största bidraget i Skåne på drygt sex miljoner kronor. Åtgärder genomförs 2011-2014.
- Vinneå-projektet drivs av Kristianstads och Hässleholms kommuner. Målsättningen är 50 ha nyanlagda våtmarker i Vinneåns avrinningsområde.

Biosfärlägrets deltagare utforskade Vattenriket från källa till hav

Under sju dagar i juni 2011 arrangerade Vattenriket kommunens första Biosfärläger. 26 upptäckarpigga barn i åldern 10-14 år deltog under ledning av naturums naturpedagoger Sam Peterson och Andreas Magnusson. Fem feriearbetare fungerade som hjälpledare.

Lägreten fick en härligt start på Ekenabben med invignings-tal från kommunens politiska ledning och välsmakande biosfärtårter. Under veckan som följde utforskade deltagarna Vattenrikets omväxlande vattenlandskap – från källa till hav.

Förmiddagarna ägnades åt exkursioner. På eftermiddagarna jobbade deltagare och ledare vidare på naturum med det material som samlats in. Här fick deltagarna undersöka och ta reda på mer om de växter, småkryp och annat spännande de hittat.

Lägreten avslutades med en utställning med fotografier, teckningar, kartor och alla spännande fynd. Föräldrar, släktingar och kompisar strömmade till naturum och barnen berättade om sina upplevelser från lägreten.

Ett av Biosfärlägrets syften är att visa upp Vattenrikets natur- och kulturhistoriska värden för barn och ungdomar. Genom upplevelser, undersökningar och möten kan barnen lättare förstå begreppet hållbar utveckling och se att Biosfärområde Vattenriket är en plats där både natur och människa mår bra.

” När vi var i ravinen var det skitkul!

Deltagare förvandlades till vatten-spanare i blå biosfärlägertröjor.

Barnen utforskade Mjöån och Abjäs bokskogsklädda ravin.

”Det roligaste var elfisket för man fick så mycket fisk. Och så var det häftigt.”

Att paddla storkanot var en ny upplevelse för många.

”Det roligaste var ålafiskaren. Vi var vid havet och dom bjöd på god fika.”

” Jag tycker det var bäst för vi var mycket ute vid vatten.

” Sådant här skulle finnas för vuxna också!

ÅRET SOM GÅTT | Januari-April 2011

Lions donerade tubkikare

Naturum Vattenriket utrustades med två nya tubkikare. Lions club i Vä, Åhus och Kristianstad ville ge en gåva till naturum som verkligen behövdes. I samtal med naturumföreståndaren kläcktes idén om två tubkikare. Med dem kan naturums besökare skåda fågel genom utställningens stora panoramafönster. Kikarna får dessutom följa med ut på naturums exkursioner.

Tranrekord och publiksuccé

Aldrig förr har så många tranor räknats samtidigt vid Pulken. Som mest samlades 7200. Och besökarna låg inte långt efter. Bara under en vecka hade mer än 3500 personer passerat besöksräknaren som fanns på plats. Tranornas invasion väckte också stor uppmärksamhet i radio, tv, på bloggar och i nyhetsartiklar. Både i Sverige och i Danmark.

Experter samlade för att rädda strandängsvadarna

Stora insatser för att återskapa och förbättra strandängarna i Vattenriket fick antalet vadare att öka stadigt från 1990 till -97. De senaste tio åren har fåglar däremot minskat kraftigt på strandängarna i Vattenriket. Den dystra trenden är långt ifrån unikt. Det ser likadant ut på de flesta håll i landet och i hela nordvästra Europa.

För att försöka bena ut problematiken hölls en konferens i Vattenriket den 14-15 april. Några orsaker som forskarna lyfte fram är en ökning av predatorer, igenväxning av strandängar, torrläggning genom dikning, alltför kraftigt bete, regnfattiga vårar, sommaröversvämning och ökat betestryck från gäss.

ÅRET SOM GÅTT | Maj-Augusti 2011

Vattenriket fick en ny attraktion

I början på maj gick jungfruturen med Jan Olssons nya båt - Stora Safaribåten. Båten tar upp till 55 passagerare, varav 25 med rullstol. Stora Safaribåten trafikerar Helge å på fasta tider under somrarna och går även att boka för grupper. Den nya båten blir en fantastisk tillgång för den som vill komma ut och uppleva Vattenriket från vattnet.

Sven-Erik Magnusson kulturpristagare

Biosfärområdets koordinator Sven-Erik Magnusson fick ta emot kommunens kulturpris 2011. För att han "med ett visionärt, nydanande och handfast kreativt sinne bidragit till att lyfta fram och presentera slumrande tillgångar i Kristianstads kommun". I motiveringen skrev juryn att "Biosfärområde Kristianstads Vattenrike väcker allt tydligare genklang i omvärlden och med det senaste tillskottet Naturum, som ett gyllene rede i vassen, har fått en både besöksvänlig och spektakulär symbol".

FOTO: ANNA MATTISSON

FOTO: SVEN-ERIK MAGNUSSON

World Scout Jamboree och naturmingel

I månadsskiftet juli-augusti samlades drygt 40 000 scouter från hela världen på Rinkabyfältet. Som ett komplement till naturum anordnade Vattenriket, tillsammans med lokala entreprenörer och föreningar, ett naturmingel på Ekenabben. Under tre dagar kunde besökarna leta småkryp på land och i vatten, kika på fåglar, åka båt eller paddla, gå en naturrunda, träffa naturexpert, fika och äta lokalproducerade hamburgare. Regnet öste ner, men de som trotsade vädergudarna fick vara med om såväl ringmärkning av fåglar som kvällstur på Hammarsjön med Landskapet JO.

4000 ålyngel släpptes i naturums rede

Andaktsfullt bars cellplastlådorna med de decimeterlånga ålynglen fram till kajen. Ynglen slingrade sig hit och dit när barnen från Magleladans förskola hjälpte dem ner i vattnet. Länsstyrelsen i Skåne län ansvarar för hela landets ålutsättningar, totalt 1,8 miljoner, med medel från Fiskeriverket, Europeiska fiskerifonden och Ålfonden. Utsättningen av ål är en bevarandeåtgärd, vilket innebär att det sker i vattenområden där ålen har de bästa förutsättningarna att växa upp och vandra till Sargassohavet för att leka.

FOTO: ÅSA PEARCE

FOTO: SVEN-ERIK MAGNUSSON

Nationell MAB-workshop med båtsafari i Vattenriket

Att uppleva och lära. Det var temat för årets MAB-workshop som hölls i Vattenriket. Tanken med denna workshop var att använda upplevelser som start för att sedan söka kunskap och skapa insikt.

Först fick deltagarna ett antal olika upplevelser, allt från besök i det nya naturum Vattenriket till en vandring längs kusten som avslutades med ett alternativt ålagille. Dessutom blev det en safariturer med båt i de nedre delarna av Vattenriket. Allt detta följdes upp med föreläsningar och diskussioner både utomhus och inne. Sammanlagt deltog 27 personer från fem svenska biosfärområdena/kandidaterna inklusive Vattenriket och Högskolan Kristianstad.

ÅRET SOM GÅTT | September-December 2011

Malen tillbaka i Vattenriket

Under tre veckor i august genomförde Vattenriket provfiske av mal i nedre Helgeån. Provfisket gav god fångst. Nästan samtliga malar var årsyngel, ettåriga, tvååriga och treåriga malar. Detta tyder på att malen fortplantar sig i de nedre delarna av Helge å och att malen har lyckats etablera ett bestånd i området.

Sammanlagt fångades 17 olika fiskarter. De dominerande arterna var björkna, ål, abborre och mal. Av de mer ovanliga arterna fångades sandkrypare, karp, färna och flodnejonöga. Dessutom fastnade fyra signalkräftor i ryssjorna och på några ställen levande exemplar av tjockskalig målarmussla.

Ljudguider längs Linnérundan

Den stadsnära vandringsleden Linnérundan utrustades med ljudguider. Per-Erik Tell, välkänd radioprofil, har gjort de tio stoppen om Tivoliparkens badhus, naturreservat Årummet, Isteräsets fågelliv, Lillös historia och staden i Vattenriket.

En blåvit symbol markerar lyssnarstationerna längs rundan. Här kan besökaren lyssna med smartphone via Vattenrikets hemsida, eller ladda ner till mp3-spelare.

Sjöarna i fokus på Biosfär 2011

Forskningskonferensen Biosfär 2011 vidgade horisonten åt alla håll och över ämnesgränserna. Dagen innehöll föredrag om allt från ålens utsatta situation, sävens försvinnande från sjöarna och Helgeåns allt brunare vatten, till utterns återkomst i Vattenriket. Biosfär 2011 är ett samarrangemang mellan Vattenriket och Högskolan Kristianstad och gick av stapeln för andra året i rad. På det här sättet underlättas kunskapsutbyte och ges möjlighet att skapa nya kontakter och samarbetsformer.

Kontakta oss på Vattenriket

Sven-Erik Magnusson, koordinator,
tel 044-136480, sven-erik.magnusson@kristianstad.se

Åsa Pearce, informationsansvarig,
tel 044-136462, asa.pearce@kristianstad.se

Läs mer om Kristianstads Vattenrike – naturum, naturen,
besöksplatserna, Biosfärområdet: www.vattenriket.kristianstad.se

Postadress: Biosfärkontoret, Kristianstads kommun,
291 80 Kristianstad

Text och produktion

Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike
Åsa Pearce, Sven-Erik Magnusson,
Carina Wettemark, Sam Peterson,
Karin Magntorn, Jonas Dahl och
Ebba Trolle.

Medförfattare: Rolf Sjöberg.